

دیدگاه

سالمندی جمعیت و ضرورت خدمات فیزیوتراپی

حورامینی

مستشار ارشد تخصصی

فیزیوتراپی از علوم اصلی رشته توان بخشی (Rehabilitation) به شمار می رود و می توان گفت این علم در بهبود هر گونه وضعیت حرکتی انسان ها کاربرد دارد. فیزیوتراپی همچنین در درمان عوارض بسیاری از بیماری ها از جمله نورولوژی، قلبی، تنفسی، روماتیسمی، پوستی، سوختگی ها، مشکلات کف لگن از جمله بی اختیاری ادراری و بیماران نیازمند بستری نقش فراوانی دارد.

خدمات فیزیوتراپی در سال های اخیر با اقبال توجه مردم مواجه شده و روز به روز شناخت مردم از شیوه های درمان این بیماری بیشتر می شود. به یاد دارم هنگامی که هفت سال قبل وارد بیمارستان شدم، تعداد مراجه به واحد فیزیوتراپی بالا نبود؛ اما امروزه این مراجه به طور چشمگیری افزایش یافته و بیشترین عامل شناخت مردم از فواید فیزیوتراپی ناشی از مشاهده اثربخشی این رشته در درمان بیماری ها است. از طرفی باید توجه داشت که جامعه به سمت سالمندی پیش می رود و نیاز به خدمات فیزیوتراپی برای کاهش مشکلات سالمندی مانند آرتروز و دردهای اسکلتی رو به تزاید است.

در بحث اهمیت خدمات فیزیوتراپی در حفظ سلامت افراد جامعه می توانم به مسأله استفاده از گوشی های موبایل؛ به ویژه از سوی نوجوانان اشاره کنم. متأسفانه در بین نوجوانان مشکلاتی مانند گردن درد، کمر درد و مشکلات اسکلتی به دلیل عدم آشنایی با شیوه های صحیح به دست گیری موبایل، رایج شده و سن شیوع مشکلات اسکلتی، رو به کاهش است. باید موقعیت فیزیکی بدن هنگام به کارگیری گوشی های موبایل در شرایط ایمن قرار گیرد. چنانچه افراد یکی دو بار به کارشناس فیزیوتراپی مراجعه کنند، می توانند روش صحیح استفاده از گوشی های موبایل را از نظر موقعیت فیزیکی و امنیت جسمانی فراگیرند. کارمندان پشت میز نشین نیز می توانند با راهنمایی فیزیوتراپیست ها روش های صحیح نشستن را آموزش ببینند تا از عوارض نشستن های طولانی در امان باشند. برخی خدمات فیزیوتراپی و تجهیزات لازم برای ارائه این خدمات تحت پوشش بیمه قرار ندارد. برای مثال دستگاه های مگنت تراپی (مغناطیس درمانی)،

شاکوپیوتراپی، لیزر پرتوان، تحت پوشش بیمه نیست و نیز یکسری از خدمات مانند «سوزن خشک» و «منوال تراپی»، «کینزوتیپ» (ترمیم عضلات) از پوشش بیمه برخوردار نیست؛ در حالی که پوشش بیمه ای این خدمات نیز بسیار ضروری است. واحد فیزیوتراپی بیمارستان سیلان تنها واحد فیزیوتراپی تأمین اجتماعی در استان به شمار می رود و سایر مراکز درمانی تأمین اجتماعی در شهرستان هافاقد این خدمت هستند؛ از این رو تعداد مراجعه کننده به این واحد بسیار زیاد است و بعضاً ارائه نوبت به بیماران حدود دو تا سه ماه به طول می انجامد. مادر

این واحد دو فیزیوتراپیست هستیم که مشغول به خدمتیم و روزانه حدود ۵۰ بیمار را پذیرش می کنیم که شامل حدود ۳۵ بیمار سرپایی و ۱۵ بیمار بستری می شود. در بسیاری از کشورهای پیشرفته نظیر آمریکا رشته فیزیوتراپی در مقطع دکترای حرفه ای تدریس می شود که نشان دهنده اهمیت و پیشرفت این رشته است، به نحوی که دستاوردهای علمی آن در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد نمی گنجد. در مقطع دکترای حرفه ای دانشجویان از همان ابتدا به مدت هفت سال سخت تحصیل کرده و با عنوان دکتر، فارغ التحصیل می شوند، اما در کشور ما هنوز این شیوه تدریس متداول نشده و دانشجویان این رشته در مقاطع لیسانس، فوق لیسانس و سپس دکترای تحصیل می کنند. یکی از مهمترین مسائل فیزیوتراپیست ها موضوع برخورداری از مزایای مشاغل سخت و زیان آور است. بسیاری از خدمات فیزیوتراپی و تمرینات بدنی بیماران مستلزم صرف نیرو و انرژی زیادی است که سبب فرسودگی جسمانی فعالان این عرصه می شود و انتظار می رود این حرفه نیز جزو مشاغل سخت و زیان آور قرار گیرد.

ایجاد مقطع دکترای حرفه ای فیزیوتراپی در کشور نیز می تواند سبب ارتقای خدمات این رشته شود.

گفت و گو

خدمات فیزیوتراپی یکی از کهن ترین شیوه های درمانی در دنیا به شمار می رود و از زمان های قدیم، حتی پیش از میلاد، تکنیک های ماساژ برای تسکین مشکلات فیزیکی مانند کوفتگی، خستگی و گرفتگی عضلات استفاده می شد. رفته رفته با شناخت زوایای اثربخشی فیزیوتراپی در درمان بیماری ها، این تکنیک به عنوان یک رشته علمی در دنیا ادامه حیات داد و امروزه به یکی از مهمترین خدمات درمانی تبدیل شده است. از سوی دیگر، توسعه تجهیزات و امکانات الکترونیک فیزیوتراپی، حیطه مداخله این رشته پزشکی را در بهبود

سلاله صدراپی

روشننگار

خدمات فیزیوتراپی برای درمان کدام یک از بیماری ها استفاده می شود و شناخت مردم از این خدمات را چگونه ارزیابی می کنید؟

در ابتدا باید بگویم طیف وسیعی از بیماری های اسکلتی عضلانی در حوزه درمان های تخصصی ارتوپدی، نورولوژی، جراحی مغز و اعصاب، درماتولوژی، داخلی، جراحی، کودکان، نوزادان و... نیاز به خدمات فیزیوتراپی پیدا می کنند. در نتیجه ارجاع بیماران از سوی متخصصان به فیزیوتراپ ها بسیار رایج است. از طرفی، آگاهی مردم نیز نسبت به خدمات فیزیوتراپی نسبت به سال های قبل افزایش یافته و تقاضا برای خدمات فیزیوتراپی رو به فزونی است که نشان از تأثیر مناسب این رشته در درمان بیماری ها دارد.

در سال های اخیر چه تحولی در عرصه خدمات فیزیوتراپی در دنیا و شیوه های جدید درمان برای این حوزه ارائه شده و آیا کشور ما همگام با این تحولات پیش می رود؟

با توجه به وسعت دانش و خدماتی که رشته فیزیوتراپی ارائه می دهد، در سال های اخیر شاهد رویکرد تخصصی شدن این رشته در درمان بیماری ها هستیم؛ به نحوی که فارغ التحصیلان این رشته با کسب مهارت در یک شاخه از این رشته مانند قلب، ریه، ستون فقرات، زانو، آسیب ورزشی و... قوی تر و مؤثرتر به درمان بیماری ها می پردازند. در کشور ما نیز خدمات فیزیوتراپی بر پایه دستاوردهای دنیا در این عرصه پیش می رود و برگراری کنگره های بین المللی و ارائه مقالات علمی در سطح جهانی مؤید این موضوع است.

واحد فیزیوتراپی محل خدمت شما از چه تجهیزات و امکاناتی برخوردار است و کیفیت دستگاه ها در چه وضعیتی قرار دارد و آیا برنامه ای برای ارتقای خدمات فیزیوتراپی در پیش دارید؟

گفت و گو

کارشناس مسئول واحد فیزیوتراپی بیمارستان آتیه همدان، خدمات فیزیوتراپی را بسیار گسترده و در شرح مشکلات این گروه حرفه ای، ضرورت افزایش نیروی انسانی و به روزرسانی تجهیزات و امکانات را یادآور شد و با توجه به خدمات فیزیوتراپی که توأم با کار دست است، یکی از مهمترین خواسته فیزیوتراپیست ها را برخورداری از پوشش مشاغل سخت و زیان آور برشمرد.

داریوش فرحی با بیان اینکه خدمات فیزیوتراپی در درمان بسیاری از بیماری ها نقش دارد، افزود: «فیزیوتراپی، اقیانوس عظیمی است که تمام بیماری ها را دربر می گیرد و در بهبود مشکلات اسکلتی - عضلانی گرفته تا مغز و اعصاب، روماتولوژی، تنفسی، قلب، ریه، جراحی و حتی ایدز مؤثر است.»

ضرورت پوشش بیمه ای

او گفت: «با توجه به اینکه رشته فیزیوتراپی در کشور ما از قدمتی ۶۰ ساله برخوردار است، بسیاری از مردم با خدمات این رشته پزشکی آشنا هستند و پوشش بیمه ای این خدمات، شناخت مردم را پررنگ تر کرده است. در کشورهای پیشرفته این رشته کاملاً در بین مردم جا باز کرده و مردم می توانند حتی بدون نسخه پزشک به طور مستقیم به مراکز فیزیوتراپی مراجعه کنند. در کشور ما نیز بعضاً مشاهده می شود افراد بنا به نیاز نزد فیزیوتراپیست ها می روند، اما برای برخورداری از پوشش بیمه، وجود نسخه پزشک برای ارجاع به متخصص فیزیوتراپی ضروری است و قوانین نظام پزشکی نیز اجازه پذیرش بیماران بدون نسخه را نمی دهد.»

کارشناس مسئول فیزیوتراپی با اشاره به تحولات ایجاد شده در حوزه این رشته در دنیا ادامه داد: «علم فیزیوتراپی به عنوان یک علم قدیمی که از جنگ جهانی دوم آغاز شده، به سرعت مسیر پیشرفت را طی کرد. اکنون

تقاضای خدمات فیزیوتراپی تأمین اجتماعی رو به فزونی است

بیماری ها، فزونی داده و بسیاری از درمان های پزشکی نیازمند بهره مندی از دستاوردهای این علم هستند. در کشور ما با نامگذاری دوم مردادماه به عنوان روز ملی فیزیوتراپی، توجه مسئولان و افراد جامعه نسبت به اهمیت جایگاه این حرفه و نیز رفع مسائل فعالان این عرصه جلب می شود. به همین مناسبت با حسن ندیمی، کارشناس مسئول و مسئول فنی واحد فیزیوتراپی بیمارستان امام رضا (ع) ارومیه درباره جایگاه این حرفه، پوشش بیمه ای خدمات و چالش های فیزیوتراپیست ها به گفت و گو نشستیم که می خوانید.

ارائه این میزان خدمات در کدام یک از شیفت های کاری انجام می شود و چه تعداد نیروی انسانی در هر شیفت خدمت رسانی می کنند؟

در بیمارستان امام رضا (ع) ارومیه، بیماران می توانند از خدمات فیزیوتراپی در شیفت های صبح و عصر برخوردار شوند. علاوه بر آن، این خدمات به بیماران بستری همواره؛ حتی روزهای تعطیل نیز ارائه می شود. در واحد فیزیوتراپی هفت کارشناس مرتبط با این رشته مشغول به خدمت هستند که در روزهای تعطیل به صورت شیفت بندی حضور دارند.

کدام یک از خدمات فیزیوتراپی زیر پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار دارد و نظر شما برای ارتقای پوشش بیمه ای چیست؟

با توجه به اینکه خدمات درمانی مراکز ملکی تأمین اجتماعی به صورت رایگان ارائه می شود و خدمات فیزیوتراپی نیز از این قاعده مستثنی نیست، در نتیجه تمامی خدمات این رشته که زیر پوشش بیمه قرار دارد در بیمارستان امام رضا (ع) ارائه می شود و کمترین تشویش خاطری از این نظر برای بیماران و مراجعه کنندگان وجود ندارد.

به موضوع رایگان بودن خدمات فیزیوتراپی در مراکز ملکی اشاره کردید، این خدمات در بخش های خصوصی چقدر هزینه دربردارد؟

هزینه فیزیوتراپی در مراکز خصوصی منطبق با تعرفه های اعلام شده توسط سازمان نظام پزشکی است که به تصویب هیأت دولت رسیده؛ اما با توجه به اینکه تعرفه های بخش خصوصی با دولتی اختلاف دارد، هزینه های فیزیوتراپی می تواند رقم های متفاوتی را دربرگیرد. به هر حال بسیاری از مراجعه کنندگان تحت پوشش بیمه های تکمیلی قرار دارند و مشکل چندانی از لحاظ پرداخت هزینه های درمان فیزیوتراپی در مراکز خصوصی وجود ندارد.

به زودی اجرا می شود.

میزان استقبال از خدمات فیزیوتراپی مرکز محل خدمت شما چقدر است و ماهانه یا سالانه چه تعداد بیمار در واحد فیزیوتراپی پذیرش می شوند؟

همان طور که اشاره کردم، با توجه به افزایش آگاهی بیماران از اثربخشی خدمات فیزیوتراپی و برای کاهش مصرف دارو و پیشگیری از اعمال جراحی، شاهد استقبال بسیار زیاد بیماران از خدمات فیزیوتراپی هستیم. در واحد ما، ماهیانه بین ۲ هزار و ۵۰۰ تا ۳ هزار مراجعه به فیزیوتراپی انجام می شود.

فیزیوتراپی؛ نیازمند به روزرسانی تجهیزات

وارد شود، اما در جانشین پروری علاوه بر جلوگیری از کاهش نیرو، امکان بازآموزی و آشنایی افراد با حوزه مسئولیت خویش نیز میسر می شود.»

هزینه های بالا

کارشناس مسئول فیزیوتراپی بسیاری از خدمات متداول فیزیوتراپی را زیر پوشش بیمه برشمرد و افزود: «مور ضروری فیزیوتراپی تحت پوشش بیمه قرار دارد و این خدمات در مراکز ملکی تأمین اجتماعی به طور رایگان ارائه می شود، اما برخی از اقدامات مانند کار با لیزر یا «سوزن خشک» فاقد پوشش بیمه است، در نتیجه هزینه این خدمت در بخش های خصوصی به طور آزاد پرداخت می شود. در مجموع می توان گفت هزینه های فیزیوتراپی بخش های خصوصی بالغه هفتگفتی را دربر می گیرد. برای مثال فیزیوتراپی یک ناحیه درمانی حداقل بیش از ۱۶۰ هزار تومان و دو ناحیه، بیش از ۲۵۰ هزار تومان هزینه دارد.»

مسائل فیزیوتراپیست ها

فرحی در توضیح مهمترین مسائل فیزیوتراپیست ها گفت: «در سال های اخیر به دلیل گرانی هزینه های درمان و تورم در بخش های خصوصی، شاهد افزایش مراجعه به مراکز درمانی تأمین اجتماعی هستیم و بخش فیزیوتراپی این مراکز با به سن گذاشته و نیازمند دریافت برنامه های آموزشی برای به روزرسانی اطلاعات این حوزه هستند. متأسفانه آموزش های تخصصی فیزیوتراپیست ها را بحث آموزش کنگره یا سمینار شده است و برنامه مدونی در این زمینه وجود ندارد.» او ادامه داد: «از طرفی در آموزش های تکمیلی کارشناسان فیزیوتراپیست ها پس از سال ها فعالیت، خود دچار مشکلات اسکلتی و پارگی تاندون می شوند. این درحالی است که شغل فیزیوتراپی از پوشش سختی کار برخوردار نیست و شاغلان این حرفه با کوهی از مشکلات

بحث فیزیوتراپی در دنیا مانند سایر علوم پزشکی به سمت تخصصی شدن پیش می رود. برای مثال، برخی متخصصان تنها در زمینه ارتج یا دست کار می کنند و برخی هائیز تنها «منوال تراپی» (فیزیوتراپی با دست) انجام می دهند.»

به روزرسانی تجهیزات

فرحی در بیان وضعیت تجهیزات و امکانات فیزیوتراپی محل خدمت خود نیز گفت: «هنگامی که بخش فیزیوتراپی بیمارستان همدان در سال ۷۹ کلید خورد، از نظر امکانات و تجهیزات جزو مراکز پیشرفته در استان به شمار می رفت؛ اما با گذشت زمان ما نیازمند به روزرسانی این تجهیزات هستیم. متأسفانه پس از سال ها پیگیری همچنان موفق به خرید دستگاه هایی مانند لیزر و «تکار تراپی» (تابش امواج رادیوفرکانس) نشده ایم. از طرفی تعمیر دستگاه های موجود نیز مستلزم پرداخت هزینه های هنگفت و پرداخت های مکرر است و از آنجایی که وسایل الکترونیک هر ۱۰ سال یکبار باید تعویض شود، ضرورت به روزرسانی دستگاه ها؛ به رغم انجام کالیبراسیون وجود دارد. با این وجود، حداقل های مورد نیاز برای ارائه خدمات به بیماران در مرکز ما فراهم است و تا حد زیادی پاسخگوی نسخه های درمانی بیمه شدگان هستیم.» او درباره تعداد نیروی انسانی فعال در بخش فیزیوتراپی نیز افزود: «در بخش فیزیوتراپی بیمارستان تا پیش از عید سه نیروی انسانی فعالیت می کرد که یکی از آن ها بازنشته شد و اکنون با دو متخصص فیزیوتراپی به طور ثابت در شیفت صبح و آنکال در بخش بستری مشغول به خدمت هستیم. در بخش سرپایی هر فیزیوتراپیست ماهانه به طور متوسط حدود ۴۰۰ بیمار را پذیرش می کند و ارائه این حجم از خدمات فشار مضاعفی را بر دوش فیزیوتراپیست ها قرار می دهد. برای جلوگیری از کاهش نیروی انسانی، بهتر است بحث جانشین پروری اجرا شود. در حال حاضر روند جذب نیرو در چارچوب قوانین سازمان به نحوی است که نیروی قدیم باید به طور کامل از مجموعه خارج و سپس فرد جدید

جسمانی وارد دوران بازنشستگی می شوند.»

کارشناس مسئول فیزیوتراپی عدم پرداخت حق مسئولی را از دیگر مسائل دانست و گفت: «پیش از این به همکاران مسئول فیزیوتراپیست، حق مسئولی پرداخت می شد؛ اما اکنون این پرداختی قطع شده و یک مسئول بخش با وجود انجام حجم وسیعی از امور مانند ثبت آمار و شرکت در جلسات اعتباربخشی، دریافتی او تفاوتی با سایر هم گروه های شغلی ندارد.»

فرحی یکی دیگر از مسائل فیزیوتراپیست ها را بحث آموزش برشمرد و افزود: «بسیاری از همکاران فیزیوتراپیست اکنون با به سن گذاشته و نیازمند دریافت برنامه های آموزشی برای به روزرسانی اطلاعات این حوزه هستند. متأسفانه آموزش های تخصصی فیزیوتراپیست ها منحصر به برگزاری کنگره یا سمینار شده است و برنامه مدونی در این زمینه وجود ندارد.» او ادامه داد: «از طرفی در همه گیری کرونا همکاران فیزیوتراپیست پایه پای سایر گروه های کادر درمان زحمت کشیدند؛ حتی تعدادی از متخصصان این رشته شهید سلامت شدند، اما کمتر نامی از این گروه حرفه ای برای قدردانی از آن ها مطرح شد، حتی مزایایی را که سایر گروه ها دریافت کردند به آن ها تعلق نگرفت.»